

Dagthema: 'Altijd onderweg'

Overweging zondag 21 januari

Voorganger: Henk Kemper als vervanger van Harris Brautigam

"... Vorige week, tijdens ons feest, waar ik diep van onder de indruk was, juist omdat ik toen het gevoel extra had dat we op die lange reis staan die toen, in de verre Bijbelse verleden is begonnen, dat wij daarvan deelgenoten zijn van een roeping, een avontuur van vallen en opstaan, van geloven en niet-geloven, van weer zeker weten en wéér even hard de boel over boord willen gooien. Heerlijk! ..."

Aanvangswoorden

Aan het begin van deze viering moeten we jullie vertellen dat vrijdagavond, 19 januari, Harris Brautigam is overleden op de respectabele leeftijd van 93 jaar.

Vandaag zou hij voorgaan, maar Harris werd vrijdag onwel.

Zijn teksten had hij al gereed en er werd afgesproken dat Henk Kemper zijn teksten zou voorlezen.

De tekst van de inleiding, de overweging en voorbeden zijn dus van de hand van Harris. Laatste woorden die hij naliet aan de gemeenschap van de Duif.

Vandaag luidt het thema: Altijd Onderweg. Dat thema kondigde Harris vorige week nog zelf aan tijdens onze jubileumviering.

De teksten had hij al gereed en we spraken af dat ik die vandaag zal voorlezen.

Het ging al sinds vrijdagmorgen niet zo goed met Harris.

Om die reden ging hij niet naar de uitvaart van Yvonne van der Velden.

Aan het eind van de dag schreef hij mij de volgende tekst met aanwijzingen:

Hierbij de lappen tekst die ik in petto had.

Ik hoop dat ik je niet iets onmogelijks toebedeel!

De inleiding is een lap maar volgens mij wezenlijk. De titel van de compositie hoeft niet vermeld te worden.

De overweging was ik van plan heel letterlijk te lezen, dus niet zoals ik soms doe even te improviseren ermee.

Ik wens je veel sterkte en ben je erg dankbaar. Het is goed in jouw handen!

Wat de voorbeden betreft: neem de ruimte die je goed uitkomt. Daar improviseer ik altijd op, naar gelang de omstandigheden.

En in de zegen heb ik teksten van een liedje gelegd. Zie maar!

IK hoop zondag te 'zoomen'. Ik ben erg moe. Maar voel me ook heel goed!

Liefs: Harris

Vandaag denken we aan Harris en aan Yvon van der Velden.

In dankbare herinnering.

Henk Kemper

Openingstekst – Huub Oosterhuis

De nieuwe wereld,
die komt anders
Dan wij dachten en hoopten.
Zij komt met
droogte wolven overstroming
Aardbevingen brandende wouden.

Luchtlagen verzadigd van CO2,
Misbruikte kinderen liegende kerken
Met wreed getwitter in smoking
Naakt in vernedering komt zij

En wij aanschouwen en omhelzen haar,
Zijn in haar.
Niet wetend hoe verder.

Wij zullen stilte zingen, oefening
In solidariteit en volharding.

Wij zijn, zeg maar,
van geloof hoop en liefde
Deze drie – de grootste is de liefde.

Lied: Boek jij bent geleefd H.Oosterhuis/A.Oomen

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
In mijn letters staat geschreven
dat alleen de geest doet leven.
Licht en adem is de geest.
Daarom ben ik neergeschreven:
dat je zonder angst zult leven
wat je leest.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
Wou je leven met zovelen,
hier op aarde, moet je delen:
licht en adem, geld en goed.
Wie maar leeft om meer te krijgen
die zal sterven aan zijn eigen
overvloed.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
Mozes heeft de weg gewezen,
hoor de woorden der profeten:
licht en adem zal er zijn.
Als je mens wordt zoals Jezus.
Liefde als een mens aanwezig,
wijn van liefde, brood des levens, zoals hij.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
Niemand weet hoe jij moet leven,
nergens staat het opgeschreven,
liefde tegen liefdespijn,
vriendschap tegen duizend vrezen,
zoet dat bitter kan genezen,
mens voor mensen, recht en vrede,
licht en adem, heel veel leven,
mag je zijn.

Vrouw, waar is je broer?
mens, waar is je zusje?
't Meeste van een mensenleven
wordt het minste opgeschreven:
hoe zij trouw zijn aan elkaar.
Lijden, sterven, liefde leren,
zouden wij dat ook proberen,
werd het waar.

Welkom en Inleiding

Tekst: Harris Brautigam

Enige tijd geleden zag ik, puur bij toeval, op de TV van de zender Classica een wonderlijk programma.

Tegen de achtergrond van een zachte, geheimzinnige muziek ontrolden zich beelden op het scherm van het heelal; mysterieus en kleurrijk zwevende, grillige grootheden, elkaar gevaarlijk dicht naderend en bedreigend, en daartussendoor wolken, even grillig. En tussen dit imposante, vertonen zich schichtig beelden van levende wezens: vissen smelten weg tot geraamtes, wilde dieren vervallen tot uiteenvallend gebeente, menselijke gestalten die versteend tot monumenten worden.

Ik zie vormen van fabrieken, flats, auto's, bossen, en woestijnen verdwijnen en maken plaats voor ruïnes, oud roest, tanks, bergen afval, rokende fabriekspijpen en kaalgeplukte bossen en zinderende vlaktes van dorre doodsdreiging.

Beelden van tijdelijkheid zie ik voor me in een fascinerend kleurenpalet met begeleidende muziek. En daartussendoor zie ik mooie vrouwengestalten als balletdansers zwevend, in elkaar opgaand en verdwijnend. En af en toe zie ik beelden van echte mensen die geleefd hebben, beelden van de Boeddha, Middeleeuwse heiligen.

Ik kijk geboeid naar de beelden van het Heelal en ons aardse woonverblijf: hier mag ik wonen en leven, denk ik. Je voelt je klein en kwetsbaar in die ruimte.

En al kijkend en intens genietend bedenk ik me opeens dat wat ik nu voorgeschoteld krijg, dankzij de techniek van de TV, dus dank zij mensen die waarnemen, bewonderen en willen vertellen, niet iets alleen van vandaag is, maar dat vroeger, alle tijden al, mensen zagen, zich verwonderden, wilden vertellen en attent maken met hen ten dienste staande mogelijkheden.

Zo kwamen verhalen, boeken, verslagen, studies en rapporten tot stand. Boeken van verwondering. Geschreven om ervan te genieten en er zuinig op te zijn.

Zo'n boek kennen wij allemaal: de bijbel. Het is het verslag van mensen die naar de hemel hebben gekeken, de wonderen van het dagelijkse leven niet onverschillig als een vanzelfsprekendheid hebben ingepikt. Ze hebben elkaar aangekeken, hun bewondering gedeeld en hun verantwoordelijkheid als een opdracht gevoeld en doorverteld. En zo staan wij bij onze wekelijkse bijeenkomst in een historische band van verbondenheid met hun wijsheid.

Dat we het goed hebben met en bij elkaar!

Gebed om inzicht

Geest van God,
verzacht onze kritische ogen,
opdat wij zien in warmte en medeogen.

Open onze verstopte oren,
opdat wij de taal leren verstaan die ons bekend is.

Leer ons verstand om wijs te zijn,
wij bidden jou om zachtmoedigheid en inzicht.

Lied: Uittochtlied

H.Oosterhuis / A.Oomen

1.Koor 2. Allen

Alsof de richting ons werd ingeschapen
gaan wij de onbegonnen lange weg.
Een harde dienst is van ons afgenomen.
Vrijheid van spreken is ons aangezegd. (2x)

K: Sprekend alleen zullen wij op Hem lijken,
die sprak: 'Het worde licht, Ik zal er zijn'.
Nog eeuwen en wij zullen woorden vinden,
nieuwe, zonsopgang boven de woestijn.

A: Er zal een land zijn, uit de zee gespaard.
Er zullen mensen zijn, uit ons geboren.
De grond zal nog de grond zijn, het gezaaide
zal sterven en ontbloeien. Het wordt zomer.

K: En het wordt winter. En de afgrond daalt
over de aarde, diepe zee van eeuwen
waarin wij weg zijn. En weer zullen slaven,
uit ons geboren, om bevrijding schreeuwen.

(canon)

K: En weer zullen slaven, uit ons geboren,
om bevrijding schreeuwen. (4x)

A: En weer zullen slaven, uit ons geboren,
om bevrijding schreeuwen.

1e Lezing, uit Johannes 1, 1-12

In het begin was het Woord, en het Woord was bij God en het Woord was God.
Dit was in het begin bij God. Alles is door Hem geworden, en zonder Hem is niets
geworden van wat geworden is.

In Hem was leven, en dat leven was het licht der mensen.

En het licht schijnt in de duisternis en de duisternis nam het niet aan.

Er trad een mens op, een gezondene van God; zijn naam was Johannes.

Deze kwam tot getuigenis, om te getuigen van het Licht, opdat allen door hem tot
geloof zouden komen. Niet hij was het Licht, maar hij moest getuigen van het Licht.

Het ware Licht dat iedere mens verlicht kwam in de wereld,

Hij was in de wereld; de wereld was door Hem geworden, en toch erkende de wereld
Hem niet.

Hij kwam in het zijne, maar de zijnen aanvaardden Hem niet.

Aan allen echter die Hem wel aanvaardden, aan hen die in zijn Naam geloven, gaf Hij
het vermogen om kinderen van god te worden.

Lied: Jij nog naamloze

H.Oosterhuis/A.Oomen

Ander, ouder, iemand in ons verborgen:
plotseling, oploaiend vuur van visioenen,
aanschijn der aarde vernieuwend. (2x)

Rede, dwaasheid, hart, onbedwingbare
die ons weten doet wat wij niet weten,
wat onmogelijk is bij mensen en goden.

Ingepakt in wolken schoorvoetend gaan wij.
In onze handen klemmen wij wichelroeden,
spiegels en zwaarden.

En neerdrukt ons droefheid om het gedane,
om niet te keren woorden,
om wat groeide, om wat versteende, verwaaide.

Jij, nog naamloze, ademt ons open
en wekt in ons weerbarstig geheugen
wat wij zagen met onze vroegste ogen.

En doet ons gaan in tranen maar ongebroken
door de nacht van de schepping
en houdt ons gaande naar een nieuwe geboorte:

blinde muren zacht licht, water geworden
en aan de overzijde rozensteden
en de zang van de lijster.

Tweede lezing uit psalm 81 - vrij

Woorden van eeuwen geleden
Die ik niet kende, die wil ik horen:
Wie Jakob, en wie God

Ik steeg omhoog, daalde af
In kokers van eeuwen, ik kwam
In ongekend landschap, ik was daar
In donker en noodweer, ik hoorde

Een stem, die de stem van een god was,
Een stem van de God van Jakob
God-Bevrijder, Hij schreeuwde
Schreeuwde, huilde en zong:

‘Buig niet voor vreemde goden
Die je leeg zullen zuigen.
Ik ben je toekomst, ik trek je omhoog
Uit een verstikkend verleden.

Sper je monden wijd open
Ik zal ze vullen met brood van tarwe
en zoete honing.

Overweging - ALTIJD ONDERWEG

Rond de jaren 1937 – ik was toen 7 jaar – hield de bekende KRO pater Henri de Greeve een boekbespreking van het boek ‘Lied van de Hemel’. Het was een loflied op de schepping. En de invloed van de radiopriester Greeve was zo groot dat het boek een bestseller werd. Er werd veel over gesproken en het had zo’n grote oplage dat het nu nog antiquarisch ruim voorradig is!

Wij hadden het zelf niet thuis. Mijn vader, zeeman op de grote vaart, had z’n sextant thuis en vertelde zijn kinderen aan de hand van dit vernuftige apparaat over de stand en de bewegingen van de sterren. Ik heb er – een beetje schamel – de Grote Beer, de Tweelingen en de Schorpioen aan overgehouden. Maar in ieder geval een diepe bewondering voor het hemelpaleis dat stralend boven ons kan hangen als wolken dat niet belemmeren.

De beelden van de TV, waarover ik u vertelde in mijn inleiding, boden betoverende beelden, het boek ‘Lied van de Hemel’ was een loflied op het heelal, en verder teruggaand in de geschiedenis kunnen we lezen van wetenschappers, denkers en

filosofen die gegrepen zijn door het wonder boven hun hoofden. En de signalen van adoratie gaan door tot het begin van de schepping, tot: 'In het begin schiep God Hemel en Aarde... de 1e dag, 2e dag, tot de Dag des Heren' – Rustdag, die wij eigenlijk elke zondag herdenken.

Niet blijven staan bij bewondering

Dat scheppingsverhaal van het begin is meer geworden dan alleen maar een wetenschappelijke poging van observeren. Het unieke en bijzondere van die mensen van toen: ze bleven niet staan bij de bewondering. Ze vroegen verder. Naar het waarom. Van wie? Van wat? Waarvandaan? Wat kunnen we? Wat mogen we? Ze voelden aan dat: 'sprekend/zoekend alleen zullen we op Hem lijken die sprak: het worde licht, Ik zal er zijn!'

Het werden vragen die verder reikten dan bewondering. Vragen die tastend gingen in de richting van zoeken naar een oorzaak, een uitgestoken hand, een zijnde, een levende?

Het werden vragen die niet bij een wonder stil bleven staan, maar een zoekend oog kregen voor een ander. Een ander eerst met een kleine letter, maar gaandeweg een Ander met een Grote letter. Een Onbekende? God? Eentje met een naam? De vraag wordt schuchter gesteld. Ze hebben elkaar verbaasd vragend aangekeken. Via het wonder van de schepping stellen ze zich voorzichtig open voor het wonder van die onbekende Ander.

En dan stellen zij zich open voor dat wonder. Gaan het avontuur aan. Horen een stem, maken een keuze. Pakken de uitgestoken hand aan, zoeken ook elkaars hand en proberen met elkaar zich door die hand te laten leiden. En gaan zoekend en tastend op weg. Waarnaar toe? Een belofte? Aan elkaar overgeleverd? En aan die Ander? Langzaam groeit het besef. Verdwijnen de vraagtekens. Het proces groeit. Een Boek wordt geschreven: zeg ons hoe te leven. Ze gaan op weg. De Naamloze ademt hen open en doet hen gaan in tranen maar ongebroken naar een nieuwe schepping!

Ingebed in de Bijbelse reis

Is de lange reis zo begonnen? Is onze reis daar al begonnen? Het zou kunnen. Het is boeiend om hierover te kunnen fantaseren. Dat hoort bij ons mensen, daarin verschillen wij niet van elkaar. Onze emoties kunnen cultuurbepaald en gekleurd zijn, maar in wezen is pijn, pijn; vreugde, vreugde; angst en onzekerheid, angst en onzekerheid! Kun je er wel goed of niet goed mee omgaan.

Wat ik maar wil zeggen, daar waar ik mijn overweging leg bij het begin van de Bijbelse geschiedenis heb ik het eigenlijk al meteen over ons, anno 2024. Ook juist na ons grandioze feest van 50 jaar. We staan met onze 50-jarige trip ingebed in die reis die toen begonnen is.

Vorige week, tijdens ons feest, waar ik diep van onder de indruk was, juist omdat ik toen het gevoel extra had dat we op die lange reis staan die toen, in de verre Bijbelse verleden is begonnen, dat wij daarvan deelgenoten zijn van een roeping, een avontuur van vallen en opstaan, van geloven en niet-geloven, van weer zeker weten en wéér even hard de boel over boord willen gooien. Heerlijk! Spannend, soms slopend. Soms een lege bron, dorstend naar stromen water. Maar met een gemeenschap moet daar toch uit te komen zijn!

Ik heb bij de keuze van de liedjes geprobeerd een thematische volgorde te maken:
Van het Boek moeten wij het hebben;
We zijn de onbegonnen lange weg begonnen
Uit onze zekerheden getrokken
Jij bent (toch) de God die mij gegeven is!
Dat woordje 'toch' heb ik er zelf maar tussen gezet. Ik kon het niet laten.
Een bede om herscheppende hulp
Iemand als oplaaiend vuur is er.

Ik hoop en bid dat deze reeks als een goed reisschema mag werken.
Moge dat met dit reisschema zo zijn!

Harris Brautigam - Amsterdam, De Duif, uitgesproken op 21 Januari 2024

Pianospel

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God,
de Kracht en de Tederheid
die de wereld tot leven roept
en die vraagt om ons antwoord.

Ik geloof in Jezus,
in wie ik de mens herken
zoals God ons heeft bedoeld.

Ik geloof in een gemeenschap
die, toegerust met de kracht van de geest,
vrijheid geeft aan mensen.

En ik weet dat God dichtbij is
en dat zij in ons glimlacht.

Aankondiging collecte

*Om onze wekelijkse vieringen mogelijk te maken maakt onze
gemeenschap kosten. In de Duif dragen veel mensen bij door
middel van een periodieke of jaarlijkse bankafschrijving.
Daarnaast kun je vandaag een bijdrage in de collecteschaal
doen. Ook kun je een bijdrage doen door de QR-code te scannen
met je mobiel.
Een standaardbedrag van tien euro is ingevuld; dat kun je naar
eigen inzicht veranderen.
Hartelijk dank voor je gift.*

Stichting De Duif

Het hart van de viering – delen met elkaar

Dienst van de tafel

De intenties uit het groene boek en uit de gemeenschap

Tafelgebed

Lied: Jij bent de god die mij gegeven is

H.Oosterhuis/A.Oomen

Jij bent de God die mij gegeven is,
de beker die voor mij ingeschonken staat.
Mijn levenslot rust in jouw hand,
goed land is mij ten deel gevallen.

Jij bent het lot dat mij beschoren is,
mijn schaduw, de engel die mij troost mij kwelt -
laat deze kelk aan mij voorbijgaan, gauw,
ik kan geen mensen drinken.

Wie ben je, jij die mij te drinken vraagt?
Je aarzelt nog aan mijn deur, je klopt en wacht,
een dorstend hert- en ik een lege bron
dorstend naar stromen regen.

Rond deze tafel zijn wij verzameld
om te gedenken wat Jezus ons leerde:
Brood en wijn te zijn voor elkaar.

Toen hij voor het laatst samen met vrienden
brood brak en deelde,
wijn schonk en rondgaf,
vroeg hij ons dit te blijven doen:
het brood van leven met elkaar te delen
en de wijn te schenken,
die ons met elkaar verbindt.

Zijn leven willen wij volgen,
zijn oproep tot solidariteit en
zijn radicale eerlijkheid:
een leven voor vrijheid
nu, hier, met allen samen.

Nodiging

Gelukkig ben je als je eet van dit brood.
Als je drinkt van deze wijn.
Gelukkig ben je als je brood en wijn voor elkaar kunt zijn.
Dus kóm, want alles staat gereed.

Breken en delen van brood en wijn

Lied: Herschep ons hart

H.Oosterhuis / T.Löwenthal

1.Koor 2.Allen

Herschep ons hart, heradem ons verstand,
dat wij elkaar behoeden en doen leven.

Maak ons tot uw gemeente,
wees de stem die ons geweten wekt.
Verberg u niet, verberg u niet.

Voorbeden

Bidden we voor deze geteisterde wereld, die zo lijdt onder de macht van boze leiders,
en de kortzichtigheid van hun blinde volgers;
Dat de journalisten, influencers en mediaspecialisten hun verantwoordelijkheid
bewaren en de waarheid beschermen en zich verre houden van misleiding. Dat goede
en eerlijke voorlichting een eerste opdracht blijft.

Voor onze lieve aarde, zo geteisterd door rampen, geweld en uitputting. Dat we ons
blijven inzetten het klimaat te beschermen om de aarde leefbaar te houden.

Voor wie ons nabij zijn: dat de liefde en vriendschap blijft, en bereid blijven een
helpende hand te reiken.

Om uitzicht voor hen die geen uitzicht hebben en zich verlaten voelen;
voor hen die zich wankel voelen in hun keuze tussen goed en kwaad.

Voor onze zieken;

Voor onze doden. Dat wij hen bij die Ene Eeuwige aanbevelen.

Gij Eeuwige, die ver weg zijt en ongezien, wij leggen onze zorgen en vragen bij U neer in
het vertrouwen dat U ze met Uw genade wilt zegenen.

Herinnering aan Yvonne van der Velden

Onderstaand een deel uit de toespraak van Harris, bedoeld bij de herdenkingsdienst op 19 januari voor Yvonne. (Volledige tekst in HGL 2024-1 op de website.)

Leden van de groep (Geloofsgemeenschap De Duif - fv) komen wekelijks in de Duifkerk op de Prinsengracht bij elkaar voor de kerkdienst. Yvonne was al vele jaren bij ons. Ze hoorde er helemaal bij!

Het bericht van haar dood kwam als een donderslag bij heldere hemel. We – onze groep - waren volop bezig met de voorbereiding van het naderende gouden jubileum dat we afgelopen zondag hebben gevierd. We waren verbijsterd en geschrokken. Yvonne dood... Ze hoorde zo bij de Duiven, zoals we elkaar af en toe noemden.

Ze wàs er, bij de koffie, bij de vergaderingen, bij de klusjes, bij het uitdelen van de dikwijls zelfgebakken lekkernijen. En altijd met een geinige opmerking, met die pretoogjes waaruit de Amsterdamse spirit heerlijk kon fonkelen. Maar ze was er ook bij de serieuze gesprekken, de vergaderingen voor de liturgievoorbereiding, dan kon ze haar mening duidelijk en klaar onder woorden brengen, ze luisterde, reageerde, pareerde. En als ze erg veel tegenwind kreeg (niet altijd, maar áls) eindigde ze, bijna verontschuldigend, het gesprek met: “Nou ja, zo denk ik er over!” En dat respecteerden we.

Lied: De tafel der armen

H.Oosterhuis/A.Oomen

Dit lied was de favoriet van Yvonne

Wat in stilte bloeit, in de luwte van tuinen,
onder de hete zon, op de akker,
heeft Hij bestemd voor de tafel der armen.

Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen,
dat wij elkaar verblijden en doen leven,
brood van genade worden, wijn van eeuwig leven.

Maar wie niets hebben, wie zal hen hieraan deel geven?
En die in weelde zwelgen en van niets weten,
wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen?

Aanschijn der aarde, wie zal jou vernieuwen?
Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om
aarde, jouw aanschijn te vernieuwen.

Onze vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Mededelingen

Slotlied Uit staat en stand

H.Oosterhuis/A.Oomen

Uit staat en stand en wijsheid losgewoeld,
omgewaaid, ontwortelde plataan.
Toen heeft hij licht onder zijn schors gevoeld,
een vlaag van knoppen die op springen staan.

Uit jij en jou en woorden weggevlucht.
Ergens heengejaagd. Boomgrens voorbij.
Op adem komen in de dunne lucht,
je eigen hartslag horen. Vogelvrij.

Uit eigen aard en huid naar iemand toe,
onontkoombaar. En niet wonen meer,
tot ik Hem, Hij mij vinden zal. En hoe -
een zee van dromen gaat in mij tekeer.

Zegen

De Eeuwige zegene en behoede ons
opdat wij elkaar zullen zegenen
om tijdens onze gezamenlijke reis de 'zee van dromen, die in ons tekeer gaat'
als een bron van weldaad mogen ervaren: AMEN.